

EDUCATIEF PAKKET

OTHELLO

De Spelerij
2011 - 2012
2012 - 2013

Inhoudstafel

I. De Spelerij

A. De Spelerij?

B. Wie is wie?

II. Shakespeare

A. Zijn leven

B. Zijn leefwereld

III. Othello

A. Korte inhoud

B. Waarom Othello?

C. Othello voor een jong publiek

D. Fragment

IV. Suggesties voor de klas

V. Beeldmateriaal

A. Foto's & trailers

B. Youtube & filmreferenties

VI. Bibliografie

I. De Spelerij

A. De Spelerij?

De Spelerij is een initiatief van Vlaams theatermaker Paula Bangels. Tot eind 2008 maakte zij deel uit van het artistiek kernteam van het Nederlandse theatergezelschap De Paardenkathedraal. In 2009 keerde zij terug naar eigen land en richtte zij De Spelerij op. Hiervoor verzamelde Paula een kern van gerenommeerde en professionele acteurs en actrices rond zich:

- Mathias Sercu / Othello
- Erik Goossens / Jago
- David Cantens / Cassio
- Eva Van der Gucht / Desdemona
- Tine Laureyns / Emilia

De Spelerij maakt bruisend en herkenbaar theater met een kwalitatief hoogwaardige en prikkelende signatuur, toegankelijk voor een breed publiek. De Spelerij wil bovendien ook een ontmoetingsplaats zijn voor makers, spelers, educatoren, jong en oud.

De Spelerij brengt grote stukken uit de theater- en film literatuur voor gewone mensen. De Spelerij maakt voorstellingen om haar publiek te beroeren. Geen oppervlakkig en ook geen cynisch theater. In de keuze van haar stukken en de werkwijze streeft De Spelerij naar de herkenbaarheid van het menselijk drama. Het aankakten van sterk maatschappelijke thema's vloeit daar vaak uit voort. De keuze van het eerste stuk, Othello, is daar alvast een goed voorbeeld van.

De Spelerij wil zich met Othello op de kaart zetten. Daarvoor ging De Spelerij een alliantie aan met zes grote culturele centra in Vlaanderen, Theater Antigone en de gemeente Schoten.

Werken verder ook mee:

- Christophe Coppens voor concept beeldvorming en kostuumontwerp
- Luc Peumans - Painting With Light voor het lichtontwerp
- Bart Clément voor het decorontwerp
- EML Productions voor 'audio & visual solutions'
- Louis van Beek voor de vertaling/bewerking
- Martine De Gos voor de dramaturgie.

B. Wie is wie?

Paula Bangels studeerde in 1992 af als actrice aan het Conservatorium van Brussel, onder leiding van Senne Rouffaer. Ze werd vrijwel meteen door Dirk Tanghe gecast in Virginia Woolf (met Peter De Graef en Marie Louise Stheins).

In 1997 ging ze mee naar Utrecht waar Tanghe artistiek leider werd. Ze speelde in tal van zijn regies (o.a De Burgermansbruiloft, Tartuffe en Freûle Julie) en was ook te zien op de Vlaamse podia. Vervolgens zag Tanghe haar bezig in workshops met jongeren en zei: "Gij moet gaan regisseren." En zo geschiedde.

Toen ze gevraagd werd om deel uit te maken van het artistieke kernteam van De Paardenkathedraal werd haar visie op theater helder en scherp. "Theater moet ontroeren. Het is een ervaring voor de mensen in de zaal. Lachen, huilen, stil zijn... Alles is goed, als er maar IETS gebeurt met het publiek."

In 2009 nam ze afscheid van De Paardenkathedraal. Wat ooit begon als 3 maanden 'spelen in Holland' werd een boeiende reis die twaalf jaar duurde. Nu is ze terug in eigen land en neemt ze met de regie van Othello de draad weer op in Vlaanderen.

Ook de acteurs van De Spelerij hebben al een heel palmares achter hun naam staan. Misschien kennen jullie hen van één van de volgende opvoeringen of werken:

MATHIAS SERCU

THEATER

NTG

De Meeuw - Bloedbruiloft - Tramlijn die verlangen heet - Kat op een heet zinken dak - Macbeth - Torch song trilogie - Rocky horror show

Eigen werk

Cicadas - Sneeuwwitvogeltje - Ridder Boudewijn - Rust

Het Gevolg

Koken met Elvis

Paardenkathedraal

Nachtwake

TELEVISIE EN FILM

De Rodenburgs - Aspe - Geslacht de Pauw - Oekanda - Buiten de zone - FIikken - Witse - Halleluja - Recht op recht - Team spirit - Zot van A

MUZIEK

Winnaar steracteur sterartiest 2009

EVA VAN DER GUCHT

THEATER

De Theatercompagnie	De koopman van Venetië
Ro Theater	Platonov - Soul
Huis aan de amstel	Vernon God Little
Paardenkathedraal	Nachtwake
MuzTheater	De kale zangeres
Orkater	De meisjes van Mussolini

TELEVISIE EN FILM

Iedereen beroemd - Hannah Hannah - Oud België - Aspe - De vloer op! - Jiskefet - Baantjer - Witse - Wie is de mol? - Single - Knetter - Ware liefde - Walhalla - Dik Trom - Noordzee Texas

ERIK GOOSSENS

THEATER

KJT	Momo - De Paddenprinses - Tarzan - De stille prins
Theater Arte	Mn.zkt.vr. - Je veux l'amour - Blauw - Broers

TELEVISIE EN FILM

Made in Vlaanderen - Boerenpsalm - Familie - Super 50 - Kan dit?

MUZIEK

Leopold 3

DAVID CANTENS

THEATER

Het Paleis	De winter onder de tafel - Da iss - Sinterklaas is jarig - Kale koppen - Marianne, een koningsdrama
De Kopergietery	Aandacht aandacht - Calypso
Publiekstheater	Getemde feeks - Met angst en beven - Bloedbruiloft
Paardenkathedraal	De Vader - Bedrog - Nachtwake - Tsjechov & Tsjechov - Closer
Theater Zeelandia	Mathilde
Dwama/Peter De Graef	Zielsverwanten

TELEVISIE EN FILM

Wittekerke - Familie - Flikken - Witse - Zone stad - Aspe - Spoed - Dag en Nacht - Goesting - Het goddelijke monster - Ella - Het huis Anubis

TINE LAUREYNS

THEATER

Toneelhuis	Sprookjesbordeel
Het Gevolg	Don Juan
Crew	Icarus, Beta en U

TELEVISIE EN FILM

Dubbelleven - Kinderen van Dewindt - Flikken - Wolven - Thuis - Familie

II. Shakespeare

A. Zijn leven

William Shakespeare werd geboren in 1564 in Stratford-upon-Avon, een klein dorp ten Noord-Westen van Londen, vermoedelijk op 23 april. Zijn precieze geboortedatum is immers niet gekend, maar men weet zeker dat hij gedoopt werd op 26 april 1564. William had 7 broers en zussen, waarvan er 3 al gestorven zijn in hun kindertijd.

Over de kindertijd van William Shakespeare is er op zich weinig informatie te vinden. We weten wel met zekerheid dat William in 1582 als 18-jarige trouwde met de 26-jarige Anne Hathaway. In 1583 werd Shakespeare vader van een dochter, Susanna, en later kreeg hij nog een tweeling, Hamnet en Judith.

Naar de jaren nadien - tot 1592 - wordt gewoonlijk verwezen als Shakespeares 'lost years' omdat er zo goed als geen informatie over die jaren terug gevonden is. Mogelijk trad hij toe tot een rondtrekkend gezelschap van acteurs en kwam hij zo in Londen terecht. Tegen 1592 is William Shakespeare in ieder geval een gevestigde naam in de theaterwereld in Londen, als acteur en toneelschrijver. In 1593 en 1594 publiceert Shakespeare enkele verhalende gedichten, vermoedelijk omdat de theaters toen gesloten waren wegens het uitbreken van de plaag.

Afbeelding door Droeshout zoals op First Folio

Tegen 1594 was Shakespeare lid van een groep acteurs die bekend stonden als 'The Lord Chamberlain's Men'. Zij voerden onder meer stukken op voor Koningin Elisabeth. Shakespeare schreef stukken voor het gezelschap, maar trad zelf ook op als acteur. De stukken van deze groep werden opgevoerd in The Theatre. In 1598 werd deze schouwburg ontmanteld en weer opgebouwd op de zuidbank van de Thames. Dit werd The Globe, het theater dat het meest geassocieerd wordt met Shakespeare en waar hij ook aandelen in bezat.

In 1603, bij de dood van Koningin Elisabeth, werden de Lord Chamberlain's Men omgevormd tot de King's Men en kwamen ze onder voogdij van Koning James I te staan. Shakespeare schreef zijn grootste tragedies in die periode, tussen 1600 en 1607. Othello was de tweede in rij, na Hamlet dat geschreven werd in 1600 of 1601.

Na 1613 schreef Shakespeare geen stukken meer. De laatste jaren van zijn leven bracht hij weer door in Stratford, waar hij ook stierf op 23 april 1616. Shakespeares weduwe Anne stierf op 6 augustus 1623. Zijn beide dochters leefden nog tot 1649 (Susanna) en 1662 (Judith). Shake-

speare had 4 kleinkinderen, maar helaas stierven zij allemaal kinderloos. De familielijn stopt bij de dood van zijn laatste kleinkind, Lady Elisabeth Bernard, in 1670.

B. Zijn leefwereld

William Shakespeare is één van de bekendste voorbeelden van een Elisabethaans theatermaker. Zijn toneelstukken dateren van tussen 1590 en 1616 en vallen dus midden in de periode van het Elisabethaans theater (1580 tot 1642). Deze periode werd genoemd naar Koningin Elisabeth I die regeerde van 1558 tot 1603. Haar regeerperiode wordt vaak beschouwd als een gouden tijdperk. Het vormde immers het hoogtepunt van de Engelse Renaissance en betekende dus ook een bloeiperiode voor Engelse poëzie, muziek en literatuur.

Het was een tijdperk van relatieve rust vergeleken met de periodes die ervoor en erna kwamen. Op economisch vlak zat het ook allemaal mee onder meer dankzij de transatlantische handel die op gang kwam. Het was immers de periode van de grote ontdekkingen en expeditie, van ontdekkingsreizen en expansie. Dit werkte ook door op cultureel vlak. Voor het theater betekende dit dat er gebroken werd met bepaalde tradities en stijlen uit het verleden. Enkele typische elementen van het renaissance-theater zijn de chaos die naar voren kwam - de 'world upside down' werd een geliefd metafoor - en het denkende individu dat extra aandacht kreeg (denken we bijvoorbeeld aan Hamlet).

Maar ook op praktisch vlak veranderde er in die periode veel. Er ontstonden toneelgezelschappen, die in naam verbonden waren aan een adellijke beschermheer, en als rondtrekkende gezelschappen voorstellingen gaven op pleinen en in tavernes. Maar geleidelijk aan werden ook de eerste permanente theaters gebouwd. De eerste verscheen in de tweede helft van de 16de eeuw in Londen. Meestal werden deze buiten het stadscentrum gebouwd om problemen met de autoriteiten te vermijden, gezien ze dit soort van vermaak niet duldden. Vaak doken er in de buurt van de theaters immers andere soorten van vermaak op, zoals bierhuizen en bordelen.

Nieuw is ook dat deze theaters meer en meer voor de eigen inkomsten van de gezelschappen gingen zorgen en dat acteurs zakelijke functies gingen opnemen. Zo werd Shakespeare bijvoorbeeld mee verantwoordelijk voor het beheer en management van The Globe Theatre en kreeg hij in ruil een deel van de inkomsten.

Typisch voor deze periode is ook dat alle rollen door mannen werden vertolkt. De vrouwenrollen werden vaak opgenomen door jonge knapen. Dit gaf vooral in de kluchten en komedies vaak aanleiding tot dubbele situaties en betekenissen.

Het feit dat jongemannen de vrouwenrollen vertolkten stootten de Puriteinen enorm tegen de borst. Maar ook de nabijheid van bierhuizen en bordelen was hen een doorn in het oog. Toen zij aan de macht kwamen in 1642 besloot het Engels parlement onder leiding van Cromwell dan ook om alle theaters te sluiten. Tegelijk was het een politieke zet aangezien het theater tot dan toe sterk verbonden was met het door Cromwell beëindigde koningschap.

Pas na het herstel van de monarchie onder Karel II werden de theaters officieel heropend. Vanaf dat moment konden ook vrouwen zich in het toneelvak ontplooien.

III. Othello

A. Korte inhoud

Othello, in het oorspronkelijke stuk een Moor uit Venetië, wordt verliefd en trouwt met Desdemona, de dochter van de hooggeplaatste senator Brabantio. Ze vluchten samen weg en trouwen in het geheim.

Jago grijpt door Othello's toedoen naast de post van luitenant en is jaloers op het succes van zijn rivaal Cassio. Hij besluit wraak te nemen en Othello tot zijn slachtoffer te maken.

Tijdens de nacht van zijn huwelijk wordt Othello weg geroepen. Jago besluit dat die afgezonderde positie ideaal is om zijn plan in werking te laten treden. De eerste stap is om Cassio in diskrediet te brengen. Vervolgens gebruikt hij dat om Othello te doen twijfelen over de trouw van zijn vrouw, Desdemona. Om dit te bereiken ensceneert Jago allerlei gebeurtenissen (zoals het dronken voeren van Cassio) en alludeert hij voort-

durend bij Othello over Cassio's en Desdemona's vermeende oneerlijkheid. Hoewel Othello aanvankelijk rotsvast gelooft in Desdemona's onschuld, sijnelt langzaam het wantrouwen binnen. Hij begint te twijfelen aan de oprechtheid van zijn vrouw.

Jago's opgezette bewijs van schuld geeft de doorslag. Othello's denken is vergiftigd en hij ziet in elke daad van zijn vrouw een bijkomend bewijs van

haar ontrouw. Hij ziet zichzelf enkel nog als een bedrogen man en besluit dat de dood van Desdemona de enige vorm van gerechtigheid is...

B. Waarom Othello?

Iedereen (her)kent Othello. Othello is een absolute klassieker van William Shakespeare. Othello gaat over gevoelens. Over jaloezie. Hoe ver drijft jaloezie de mens? Hoe opportunistisch kan een mens zijn? Wat gebeurt er met Othello? Waarom gelooft hij zijn vrouw niet? Wat gebeurt er als vertrouwen omslaat in wantrouwen? Waarom neemt hij elk woord als bewijs voor ontrouw? De thematiek van Othello is tijdloos. Othello gaat over jaloezie, intrige, trouw, onschuld en verraad.

Of Othello al dan niet een Moor uit Venetië is, is voor ons van ondergeschikt belang. Het wordt pas interessant als iedereen zich verwant voelt met het verhaal en herkenbaarheid vindt in zijn eigen leefwereld. Het is net die verwantschap die mensen aantrekt en nieuwsgierig maakt. Het besef dat theater over iedereen gaat. Dit besef en deze relevantie is cruciaal in onze strategie. Ook de tekst van Shakespeare is van groot belang. Het is een klassieke tekst die door de jaren, zelfs eeuwen heen, Paula als maker nog altijd kan bekoren en haar uitdaagt om het verhaal te vertellen.

Shakespeare zet de zaken wat op hun kop. Door zijn combinatie van goede en slechte eigenschappen in een mens, verrast hij de kijker. De 'blanke' sympathie voor Jago wordt onderuit gehaald. Ook de 'happy-end'-verwachtingen worden niet ingelost want Othello vermoordt Desdemona toch.

Het creëren van ietwat uitzonderlijke personages is typisch bij Shakespeare. Ze zijn altijd een beetje over the top. Dat maakt dat je als toeschouwer zowel bewondering als verbazing, afkeer en mededogen kunt voelen. Al jaren dringt de noodzaak om Othello te verwezenlijken zich op bij Paula. Ze wil haar versie van Othello vertellen.

Paula Bangels: "Ik wil in de zoektocht naar Othello eigen accenten leggen en zoeken naar de essentie, daar waar jaloezie, waanzin, hartstocht, ongelooft, eer en frustratie samenkomen. Ik wil de onmacht van de mens benadrukken. Zijn grootsheid in verlangens. Zijn kleinheid in daden. De mens in het universum, dat hij niet kan bevatten, kneden, naar zijn hand kan zetten."

C. Othello voor een jong publiek

De grote droom van Paula: "Ik zou willen dat in twee jaar tijd alle 15-jarigen in België Othello hebben gezien of ermee in aanraking zijn gekomen via de school:

- omdat het verhaal universeel en herkenbaar is
- omdat we op een open en uitdagende manier thema's aanpakken en bespreekbaar maken
- omdat we via workshops, voor- en nagesprekken, rondleidingen... de drempel naar theater willen verlagen.

- omdat via workshops talenten van jongeren worden herkend of aangewakkerd en dat is cruciaal op die leeftijd
- omdat jongeren van nu ons publiek van morgen is. We willen ze laten kennis maken met de magie van theater.”

Daarom deze toegankelijke Othello, ook voor jongeren. Zij hebben in principe geen specifieke voorkennis nodig. Het stuk brengt een aantal basisthema's naar voren (jaloerie, verraad, trouw) waar ook jongeren sterk mee bezig zijn. De herkenbaarheid van de emoties is zeer groot. Maar ook de vormgeving zal jongeren sterk aanspreken.

D. De tekst

De Spelerij brengt Othello in een eigentijdse vertaling en bewerking van Louis van Beek. De verhaallijn werd sterk gereduceerd, zijlijnen werden overboord gegooid en ook het aantal personages werd beperkt. Paula Bangels maakt Othello met slechts vijf acteurs, vijf personages: Othello & Desdemona, Jago & Emilia en Cassio. Het denken en handelen van deze vijf is de kern van het verhaal. De essentie.

EEN FRAGMENT:

Othello: Wat een vrouw!
Je hebt me volledig in mijn macht, maar ik hou van je.
Zonder jou ben ik volledig verloren.

Jago: Mijnheer...

Othello: Wat is er, Jago?

Jago: Wist Cassio dat u destijds verliefd op mevrouw werd?

Othello: Ja, hij wist alles; maar waarom vraag je dat?

Jago: Alleen maar om iets zeker te weten, niets bijzonders verder.

Othello: Nee, Jago, wat wil je zeggen?

Jago: Ik dacht dat hij uw vrouw toen nog niet kende.

Othello: Jawel, en hij werkte ook vaak voor ons.

Jago: O ja?

Othello: O ja?
Jazeker.
Waarom?
Is hij niet eerlijk?

Jago: Eerlijk, mijnheer?

Othello: Ja, eerlijk.

Jago: Voor zover ik weet wel.

Othello: Jago, wat denk je nu?

Jago: Wat denk ik nu?

Othello: Wat denk ik nu?
Mijn God, ben je soms mijn echo?
Wat bedoel je?
Toen Cassio net wegging zei je: 'Dat bevalt me niet'.
Wat bevalt je niet?

Jago: U weet dat ik uw vriend ben.

Othello: Zeker.

Jago: Cassio is een eerlijk man.

Othello: Ja.

Jago: Ik vind dat iemand zich niet anders of beter moet voordoen dan hij is.

Othello: Juist, iedereen moet zijn zoals hij is.

Jago: Daarom vind ik Cassio een eerlijk man.

Othello: Nee, nee, hier zit meer achter!
Wat gaat er in je om?
Zeg het me, zeg me wat je denkt, hoe erg het ook is.

Jago: U zomaar zeggen wat ik denk?
En als het vals is, als het niet waar is?

Othello: Als je je vermoeden dat iemand mij onrecht doet voor je houdt, verraad je daarmee een vriend.

Jago: Let maar niet op mij.
Mijn achterdocht is waarschijnlijk nergens op gebaseerd.
Ik heb nu eenmaal een levendige verbeelding.
Maakt u zich geen zorgen omdat ik hier of daar vaag iets gezien heb.
Als ik zeg wat ik denk kost het u uw nachtrust en ik sta voor gek.

Othello: Kom aan!

Jago: Een goede reputatie is onontbeerlijk voor man en vrouw.
Beroofd worden van aardse zaken is niet ernstig.
Veel erger is het als iemand mij van mijn goede reputatie beroofd.

Othello: Mijn God, zeg toch wat je denkt, ik wil het weten!

Jago: Ik weet niet of u het wel wilt weten.

Othello: Ha!

Jago: Mijnheer, pas op voor jaloezie.
Jaloezie is een akelig monster dat de liefde kan verwoesten.
Wie de liefde niet kent, kent ook geen afgunst.
Hoe vreselijk treurig moet het zijn voor een verliefd mens om de ander

niet te kunnen vertrouwen.
Hij zal daardoor moeten lijden maar blijft desondanks toch liefhebben!

Othello: Heel treurig.

Jago: Als je altijd bang moet zijn om kwijt te raken wat je bezit...
Dat gun ik mijn vrienden niet.

Othello: Wat!
Waarom zeg je dat?
Denk je dat ik jaloers word door jouw vluchtige, vage vermoedens?
Nee, ik twijfel niet.
Als iemand mij zegt dat mijn vrouw mooi is, graag in goed gezelschap is, vlot kan spreken, prachtig danst, speelt en zingt kan ik hem alleen maar gelijk geven!
Ik zal nooit twijfelen aan haar trouw, ze heeft gekozen voor mij.
En mocht ik al twijfelen dan wil ik bewijzen.
Als die er zijn verdwijnt mijn liefde, en daarmee mijn jaloezie.

Jago: Daar ben ik blij om.
Ik ben uw vriend, en ik ben u trouw.
Daarom spreek ik mij uit.
Hou uw vrouw in de gaten als zij met Cassio is.
Kijk zonder afgunst, maar kijk goed.
Laat u niet verblinden door uw eigen milde blik.
Ik weet wat wel en niet hoort.
Soms gebeuren er dingen die voor de echtgenoot verborgen blijven.

Othello: Wat zeg je?

Jago: Toen zij trouwde met u bedroog ze haar vader.
Ze deed alsof ze van u gruwde, maar ze hield van u.

Othello: Dat is waar.

Jago: Wat wilt u nog meer horen?
Als zij toen al zo goed kon doen alsof.

Othello: Dank je, Jago.

Jago: U bent hierdoor van uw stuk gebracht, of niet?

Othello: Nee, helemaal niet.

Jago: Ik ben bang van wel.
Ik heb het u uit vriendschap verteld.

U bent geschokt.
Het is misschien niet zo erg als ik vermoed, het is maar een vaag idee.

Othello: Misschien.

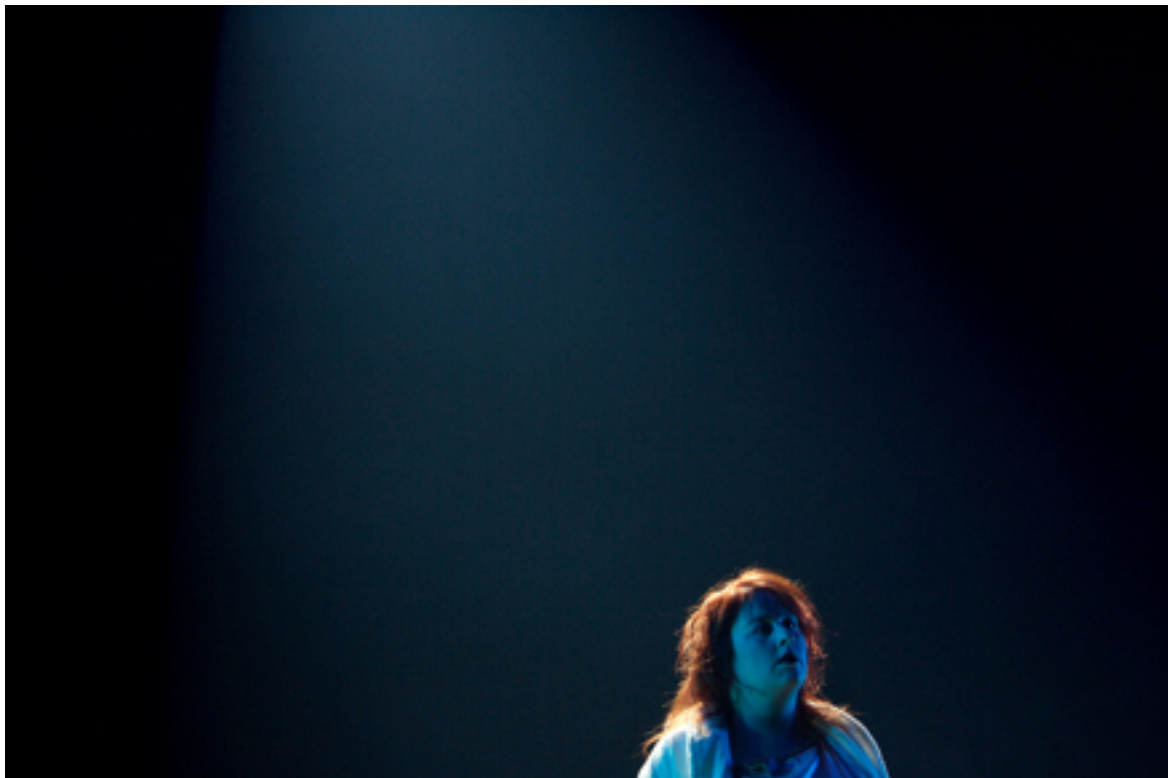
Jago: Mijn woorden mogen niet een uitwerking op u hebben die ik nooit
gewild heb.
Cassio is mijn beste vriend ...
Ik kan zien dat u geschokt bent.

Othello: Dat valt wel mee.
Ik geloof dat Desdemona trouw is.

Jago: Vast.
Zeker.
Zeker en vast.
Tenzij...

Othello: Genoeg!
Ga nu.
Als je meer ontdekt, wil ik meer horen.
Zeg dat je vrouw ook oplet.
Tot ziens, Jago.

Jago: Ja, mijnheer; tot ziens.

IV. Suggesties voor de klas

A. Aanbod van De Spelerij

● IN DE KLAS

De regisseur komt in de klas een toneelworkshop geven als smaakmaker voor de voorstelling. Die workshop behandelt de thema's uit Othello (jaloezie, haat, afgunst, stoppen die doorslaan). De regisseur maakt daarbij gebruik van de input van de leerlingen rond die thema's. Er worden scènes gespeeld en elke leerling krijgt feedback. De scènes worden nog een keer gespeeld zodat de verbeteringen zichtbaar worden voor de deelnemers. Zo maken ze kennis met een leerproces en met de inhoud van Othello. **(tijd: min.2 uren)**

● IN DE SCHOOL

De school (een bevlogen leraar) maakt de voorstelling Othello met zijn of haar leerlingen. Paula Bangels coacht de regisseur en komt regelmatig langs ter begeleiding van het project.

● IN HET THEATER

De leerlingen komen naar de voorstelling. Voorafgaande aan dat bezoek krijgen ze van de regisseur een voorbespreking en een workshop. Met scènes uit de voorstelling die ze 's avonds zullen zien. (Dit kan ook enkele dagen vooraf zijn.) **(tijd: min. 2 uur)** Na de voorstelling volgt er een nagesprek met de acteurs. **(tijd: 30 min)**

B. Thema's om mee te werken

In de oorspronkelijke versie is Othello een Moor, vandaag de dag: de andere, de buitenlander, die met een afwijkende achtergrond. Als hij promotie krijgt denken velen: waarom hij wel en ik niet?

Bijvoorbeeld op school. Peter krijgt de hoofdrol in de schoolmusical. Tijdens de repetities ben jij jaloers en begint over Peter te roddelen. Peter krijgt dat te horen en zijn integriteit is aangetast. Hij wordt onzeker en durft niet meer mee doen. Niemand begrijpt wat er aan de hand is. Jij zegt niks, maar wilt hem eventueel wel vervangen.

De mens is vaak geneigd te oordelen en erger nog, er naar te handelen. Het is sterker dan hemzelf.

Voorbeeld: Je vriend hangt wat rond jouw liefje. Hij vertelt jou dat ze hem wel ziet zitten. Je gelooft het niet maar de twijfel gaat niet meer uit je hoofd, ook niet nadat je het al drie keer bij je vriendin hebt gecontroleerd.

Voorbeeld: Je ouders zijn gescheiden en je moeder heeft een nieuwe vriend. Je vindt hem niet leuk en wilt hem niet in huis. Je vertelt tegen je moeder dat je hem gisteren in de stad zag met een andere vrouw. Innig omarmd. Je wil je moeder geen pijn doen maar vindt geen andere manier om die 'vreemde' buiten te houden.

Wie in een web van leugens zit, verliest het besef van de werkelijkheid.

Bijvoorbeeld: Soms raak je verstrikt in leugentjes om bestwil. Als die dreigen uit te komen, doe je rare dingen. Bijvoorbeeld als je spijbelt en per ongeluk je oom tegenkomt in de stad...

C. Voor- & nabespreking

De ervaring leert ons dat deze opvoering van Othello een aangenaam verrassingseffect heeft op jongeren wanneer hen vooraf niet teveel verteld wordt over de voorstelling. Ze verwachten een klassieke opvoering en krijgen er een moderne versie van te zien. Daarom stellen we graag voor dat u bij de voorbespreking focust op het verhaal, Shakespeare, informatie over De Spelerij en de acteurs.

Bij de nabespreking kan u hier dan handig gebruik van maken en werken met de volgende vragen:

- Beantwoordde de voorstelling aan jullie verwachtingen?
- Waarom wel/waarom niet? Leg uit.
- Wat was er anders? (Zie ook oefening met foto's bij lessuggesties.)
- Welk effect had deze aanpak van De Spelerij op de voorstelling?
- Verandert dit iets aan de inhoud?
- Kwamen de thema's van het stuk goed tot uiting?
- De belichting speelt een belangrijke rol. Hoe hebben jullie dit ervaren?
- ...

D. Lessuggesties

Dit zijn enkele suggesties voor oefeningen die u in de klas kan doen nadat de jongeren het stuk gelezen of gezien hebben.

- Neem de 5 personages en bepaal voor elk van hen hun specifieke rol in het verhaal. Kijk dan verder en bepaal wat ze anders hadden kunnen doen en waarom ze het niet deden.
- Breng deze moordzaak voor het gerecht. Laat de jongeren – liefst in groepjes – bepalen wie ze voor deze moord voor het gerecht zouden brengen. Wie & waarom? Ze moeten 3 goede argumenten geven. Laat ook de verdediging aan het woord. Laat diezelfde groepjes – of an-

dere groepjes – de beschuldigde verdedigen. Waarom zou je hem of haar vrij pleiten? Geef ook minstens 3 argumenten.

- Bepaal het karakter van de 5 personages. Laat de jongeren in klasverband de verschillende eigenschappen van de personages opsommen. Schrijf deze allemaal op een flip chart of op het bord. Bepaal daarna in groep en in overleg welke 2 woorden het personage best omschrijven. Laat ze discussiëren over waarom deze 2 de beste zijn.
- Schets een situatie die zich zou kunnen voordoen tussen Jago en Othello, waarin ze beide iets anders willen. Bijvoorbeeld dat ze samen een film willen kijken. Othello houdt van komedie en wil een film van Mr Bean zien. Jago houdt meer van actie en wil The Matrix zien. Hoe denken de jongeren dat Jago dit zal oplossen? Othello is de baas, maar Jago wil zijn zin... Verdeel de klas in groepjes, laat hen apart een scenario voor dit voorval uitdenken en dit omzetten in een dialoog. Nadien laat je elk groepje hun dialoog voor de klas brengen.
- Vaak zeggen liedjes meer dan 1000 woorden. Laat de jongeren voor elk personage een liedje uitzoeken dat best bij zijn/haar karakter of situatie past. Laat hen ook hier argumenten voor aanbrengen.
- Op internet zijn heel wat foto's van Othello-opvoeringen terug te vinden uit diverse periodes en in diverse vormen. Ze verschillen vaak sterk van het visuele concept van De Spelerij. U kan de jongeren online afbeeldingen van Othello-opvoeringen laten opzoeken en met hen de verschillen bespreken met deze Othello.

V. Beeldmateriaal

A. Foto's & trailers

Meer foto's vindt u op www.despelerij.be.

De trailers van de voorstelling vindt u hier:

<http://www.despelerij.be/OTHELLO.html>

<http://www.youtube.com/watch?v=pUZ-timP6XA>

B. Youtube & filmreferenties

Op Youtube.com zijn heel wat filmpjes en trailers van films of andere vertoningen van Othello te vinden. Hier zijn alvast enkele links:

- De openingsscène uit de verfilming van Orson Welles uit 1952:
<http://www.youtube.com/watch?v=rMXHrpiXbeo>
- Geanimeerde rapversie in 3 minuten: <http://www.youtube.com/watch?v=iP2qQT6MuBQ>
- Trailer van de Oliver Parker verfilming uit 1995, met Laurence Fishburne en Kenneth Brannagh:
<http://www.youtube.com/watch?v=Finxxq-HEdk>
- Fragment uit dezelfde film, eindspeech van Othello:
<http://www.youtube.com/watch?v=FA5ZXR4Gyk0>
- Getekende samenvatting van Sparknotes: <http://www.youtube.com/watch?v=Bp6LqSgukOU>
- Fragment uit een dansvoorstelling van Alessandra Ferri en Marcelo Gomes:
<http://www.youtube.com/watch?v=4fTbFsZ6mm4>

VI. Bibliografie

- Martine De Gos, cursus theatergeschiedenis, hoofdstuk 6.2. "Een biografie van Shakespeare"
- John Drakakis, York notes on Othello William Shakespeare, Longman Literature Guides, ed.1997
- R. Geerts, Theatersociologie en -geschiedenis, VUB cursus 2003-2004
- Stanley Wells, The Cambridge Companion to Shakespeare Studies, Cambridge University Press, ed.1997
- Wikipedia over 'The Elisabethan Era' en 'Het Engels Renaissancetheater'

Uitgebreide informatie over Othello van Shakespeare kan u ook vinden op de webpagina's van Sparknotes: <http://www.sparknotes.com/shakespeare/othello> (in het Engels).